

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE

**Izvješće o proceduri prekomjernoga proračunskog manjka
i razini duga opće države, Republika Hrvatska,
travanj 2025.**

Organizacijska jedinica: Državni zavod za statistiku / Sektor makroekonomskih statistika

Priredila: Hudiluk Valentina

svibanj 2025.

0. Osnovne informacije

- Svrha i predmet istraživanja

Svrha istraživanja statistike javnog duga i deficita jest pružiti detaljan uvid u fiskalnu stabilnost države praćenjem i analizom kretanja javnog duga i deficita. Takvi podaci omogućuju donošenje političkih odluka na temelju pouzdanih informacija, upravljanje javnim financijama te fiskalnu održivost. Također, omogućuju usporedbu između zemalja i procjenu ekonomske stabilnosti te konkurentnosti na međunarodnoj razini. Cilj je analizirati dinamiku javnog duga i deficita te njihov utjecaj na gospodarstvo kao i izraditi precizne, usporedive i dosljedne statističke pokazatelje koji će pomoći u razumijevanju fiskalne politike i njezine održivosti. Cilj istraživanja jest osigurati transparentnost fiskalnih podataka, unaprijediti metodologiju za prikupljanje i obradu podataka te omogućiti analizu rizika od prekomjernog deficita i duga. Predmet istraživanja obuhvaća kvantitativnu analizu javnog duga i deficita, uključujući izvore, strukturu i dinamiku tih pokazatelja.

- Izvještajno razdoblje

Više kalendarskih godina

- Pravni akti i drugi sporazumi

Zakon o računovodstvu (NN, br. 78/15., 120/16., 116/18., 42/20., 47/20., 144/22. i 82/23.), Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2025. – NKD 2025. (NN, br. 47/24.), Klasifikacija proizvoda po djelatnostima – KPD 2015. (NN, br. 157/14.), Pravilnik o načinu vođenja Registra godišnjih financijskih izvještaja te načinu primanja i postupku provjere potpunosti i točnosti godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvješća (NN, br. 1/16., 93/17., 42/20. i 50/20.), Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN, br. 95/16. i 144/20.), Pravilnik o obliku i sadržaju dodatnih podataka za statističke i druge potrebe (NN, br. 2/17. i 158/23.), Uredba (EU) br. 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o Europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa u Europskoj uniji (SL L 174, 26. 6. 2013.), Uredba Vijeća (EZ) br. 2223/96 od 25. lipnja 1996. o Europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa u Zajednici (SL L 310, 30. 11. 1996.), Uredba Komisije (EZ) br. 264/2000 od 3. veljače 2000. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 2223/96 u pogledu kratkoročne statistike javnih financija (SL L 29, 4. 2. 2000.), Uredba (EZ) br. 2516/2000 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. studenoga 2000. o izmjeni zajedničkih načela Europskog sustava nacionalnih i regionalnih računa u Zajednici (ESA 95) u pogledu poreza i socijalnih doprinosa i o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 2223/96 (SL L 290, 17. 11. 2000.), Uredba Komisije (EZ) br. 995/2001 od 22. svibnja 2001. o provedbi Uredbe (EZ) br. 2516/2000 Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni zajedničkih načela Europskog sustava nacionalnih i regionalnih računa u Zajednici (ESA 95) u pogledu poreza i socijalnih davanja (SL L 139, 23. 5. 2001.), Uredba Europskog parlamenta i Vijeća (EZ) br. 2558/2001 od 3. prosinca 2001. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 2223/96 u pogledu reklasifikacije nagodbi na temelju swapova i na temelju sporazuma o terminskom tečaju (SL L 344, 28. 12. 2001.), Uredba Komisije (EZ) br. 113/2002 od 23. siječnja 2002. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 2223/96 u pogledu revidirane klasifikacije izdataka prema namjeni, Uredba Komisije (EZ) br. 1889/2002 od 23. listopada 2002. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 448/98 o dopuni i izmjeni Uredbe (EZ) br. 2223/96 s obzirom na alociranje usluga financijskog posredovanja indirektno mjerenih (UFPIM) unutar Europskog sustava nacionalnih i regionalnih računa (ESA) (SL L 286, 24. 10. 2002.), Uredba (EZ) br. 1392/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 2223/96 u vezi s transmisijom podataka nacionalnih računa (SL L 324, 10. 12. 2007.), Uredba Europskog parlamenta i Vijeća (EZ) br. 400/2009 od 23. travnja 2009 o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 2223/96 o Europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa u Zajednici u pogledu provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji (SL L 126, 21. 5. 2009.), Uredba Vijeća (EZ) br. 479/2009 od 25. svibnja 2009. o primjeni Protokola o postupku u slučaju prekomjernog deficita priloženog Ugovoru o osnivanju Europske zajednice (kodificirana verzija) (SL L 145, 10. 6. 2009.), Uredba Vijeća (EU) br. 679/2010 od 26. srpnja 2010. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 479/2009 o kvaliteti statističkih podataka u kontekstu postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L 198, 30. 7. 2010.), Priručnik o javnom deficitu i dugu – primjena ESA 2010. – izdanje 2022., Priručnik o izvorima

i metodama obračuna COFOG statistika – rashodi opće države prema funkcijskoj klasifikaciji (COFOG) – 2019. izdanje, Priručnik o tromjesečnim nefinancijskim računima opće države – izdanje 2013., Eurostatova odluka o proračunskom manjku i dugu opće države "Statističko evidentiranje neuravnoteženih prijenosa mirovinskih obveza prema ESA 2010", Eurostatove upute: Tretiranje odredbi prodaje državne imovine u nacionalnim računima (ESA 2010), Eurostatove upute: Sektorska klasifikacija središnjih dioničkih društava u nacionalnim računima prema ESA-i 2010.

- **Sustav klasifikacija**

Klasifikacijski sustav u statistici javnog duga i deficita temelji se na međunarodnim standardima koji omogućuju usporedivost i dosljednost podataka među zemljama. Najčešće korišteni klasifikacijski sustav u Europi temelji se na metodologiji Europskog sustava nacionalnih i regionalnih računa (ESA 2010) koji pruža okvir za prikupljanje, analizu i izvještavanje o javnom dugu i deficitu. Što se tiče regularnih klasifikacija, pri izradi statistike javnog duga i deficita koristi se Sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica.

- **Statistički pojmovi i definicije**

Sektor makroekonomskih statistika koristi se metodologijom ESA 2010 te radnim materijalima i priručnicima koje objavljuju Eurostat i druge statističke organizacije. Temeljni metodološki priručnici za proizvodnju statistike javnog duga i deficita jesu Europski sustav nacionalnih računa (ESA 2010) i Priručnik o javnom deficitu i dugu (MGDD 2022). Državni zavod za statistiku provodi revizije radi konzistentne primjene metodologije.

- **Statistička jedinica**

Statistički podaci o javnom deficitu i dugu kompiliraju se za sve institucionalne jedinice koje u skladu sa statističkom sektorskom klasifikacijom institucionalnih jedinica pripadaju sektoru opće države, razdijeljeni u podsektore opće države. Institucionalna jedinica jest gospodarski subjekt za koji je svojstvena autonomija u donošenja odluka u obavljanju njezine glavne funkcije. Rezidencijalna jedinica smatra se institucionalnom jedinicom na gospodarskom području u kojoj ima središte dominantnoga ekonomskog interesa ako ima autonomiju u donošenju odluka i vodi kompletan skup računa ili može sastaviti kompletan skup računa.

Sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica dostupna je na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

- **Statistička populacija**

Obuhvat nacionalnih računa za sektor opće države u zemlji te izračun javnog duga i deficita sastoji se od svih rezidentnih statističkih jedinica (institucionalnih jedinica) koje na temelju sektorske klasifikacije jedinica pripadaju sektoru opće države prema metodologiji ESA 2010 i Priručniku o javnom deficitu i dugu. Jedinica je rezidentna jedinica zemlje kada ima središte prevladavajućega ekonomskog interesa na gospodarskom teritoriju te zemlje, odnosno kada se dulje razdoblje (godinu dana ili dulje) bavi gospodarskim djelatnostima na tom području. Nacionalni računi sveobuhvatni su, što znači da su obuhvaćene sve rezidentne statističke jedinice.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Primarni korisnici podataka nacionalnih računa te podataka o javnom dugu i deficitu u Hrvatskoj jesu Ministarstvo financija, Hrvatska narodna banka, znanstvene i akademske institucije koje provode makroekonomska istraživanja kao primarnu aktivnost te novine specijalizirane za područje makroekonomije. Međunarodne organizacije poput MMF-a i OECD-a te znanstvene i akademske institucije koje provode makroekonomska istraživanja također se koriste podacima DZS-a. Interni korisnici iz DZS-a jesu i ostale službe nacionalnih računa.

1.1.1. Potrebe korisnika

Podaci nacionalnih računa i podaci o javnom dugu i deficitu pružaju ključne informacije za praćenje ekonomske politike i donošenje odluka, predviđanja, administrativne svrhe, informiranje šire javnosti o ekonomskim kretanjima (izravno ili neizravno putem novinskih agencija) i za ekonomska istraživanja.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Prikazi i mišljenja korisnika o podacima nacionalnih računa, a ujedno i onima o javnom deficitu i dugu mogu se prikupiti i analizirati kao jedan od alata za procjenjivanje relevantnosti podataka nacionalnih računa. Korisnici mogu postavljati pitanja i dati svoje prijedloge na adrese elektroničke pošte stat.info@dzs.hr (za informacije i zahtjeve korisnika) i press@dzs.hr (za novinarske zahtjeve).

Prvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika Državnog zavoda za statistiku provedeno je 2013., zatim 2015., a posljednje je provedeno potkraj 2022. Rezultati istraživanja mogu se provjeriti na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku <https://dzs.gov.hr/istaknute-teme-162/kvaliteta/istrazivanja-o-zadovoljstvu-korisnika/1752>.

1.2. Potpunost

Svi relevantni podaci koji se odnose na statistiku javnog duga i deficita te su potpuno dostupni i objavljeni u formatu kompletne izvještajne tablice.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Nije primjenjivo.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2. Neuzoračka pogreška

Nije primjenjivo.

2.2.1. Pogreška obuhvata

U slučaju isporuke izvornih podataka s nepotpunim obuhvatom podaci se revidiraju po dostavljanju potpune baze podataka, u sljedećim kompilacijskim ciklusima, u skladu s revizijskom politikom.

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.3. Pogreška mjerenja

S obzirom na to da je glavni izvor podataka financijski izvještaj relevantnih jedinica, sve eventualne pogreške u financijskom izvještavanju, po ispravku ili dobivanju informacija od nositelja izvora podataka, revidiraju se u sljedećim kompilacijskim ciklusima, u skladu s revizijskom politikom.

2.2.4. Pogreška neodgovora

U slučaju neodgovora ili kašnjenja odgovora izvještajne jedinice podaci se revidiraju po dobivanju odgovora ili dopune podataka koju provode institucije nadležne za izvore podataka u sljedećim kompilacijskim ciklusima, u skladu s revizijskom politikom.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.7. Pogreška obrade

U slučaju bilo kojeg oblika ili modaliteta pogreške i propusta u postupku obrade, koji je naknadno uočen, podaci se revidiraju u sljedećim kompilacijskim ciklusima, u skladu s revizijskom politikom.

2.2.8. Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.9. Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici [Opća revizijska politika DZS-a](#) korisnici statističkih podataka obaviješteni su o revizijama.

Hrvatska revizijska politika vezana za NA i GFS/EDP obuhvaća sve tromjesečne i godišnje serije u statistici nacionalnih računa i statistici državnih financija / prekomjernoga proračunskog manjka.

2.3.2. Praksa revizije podataka

Prema Harmoniziranoj europskoj revizijskoj politici (HERP-u), koja obuhvaća područja s godišnjom i tromjesečnom dinamikom, usklađenost među svim područjima u obje dinamike treba se dogoditi najmanje jedanput na godinu na europskoj razini te između područja nacionalnih računa i bilance plaćanja. Obično se to događa u trećem tromjesečju. Na nacionalnoj razini usklađenost bi se trebala postići u rujnu. DZS prikuplja i šalje tromjesečne i godišnje podatke Eurostatu u skladu s programom za prijenos podataka ESA 2010. Tromjesečni podaci po svojoj su prirodi kratkoročni pokazatelji i često se temelje na procijenjenim vrijednostima. Godišnji podaci sastavljeni su na temelju dostavljenih podataka i predstavljaju referentne vrijednosti. U razdoblju tijekom godine kada se proizvode godišnji podaci DZS mora revidirati tromjesečne podatke i usklađivati ih s godišnjim podacima. Te se prilagodbe temelje na podacima i stoga su dio redovitih revizija. Osim redovite revizije koja se provodi jedanput na godinu u rujnu, DZS tijekom godine ne revidira tromjesečne glavne agregate BDP-a. Jedanput na godinu u rujnu DZS omogućuje usklađivanje svih tablica nacionalnih računa. Što se tiče statistike platne bilance, koju proizvodi Hrvatska narodna banka (HNB), primjenjuje se isti pristup reviziji, tj. dosljednost se postiže u rujnu. DZS ima velik broj otvorenih pitanja vezanih za BND i ta se pitanja obično rješavaju tijekom redovite revizije u rujnu. U slučaju da podaci vezani za GFS/EDP uključuju važnije promjene u Travanjskoj notifikaciji, DZS će osigurati dosljednost u tablicama BDP-a te objaviti revidirane podatke za notifikacijsko razdoblje za EDP u travnju. Što se tiče izračuna godišnjih podataka o BDP-u, u rujnu su podaci za t-2 konačni, dok su podaci za t-1 privremeni.

Glavni agregati opće države (godišnji podaci) proizvode se dvaput na godinu, dok se tromjesečni podaci izrađuju svakog tromjesečja. Glavni agregati opće države izravno su povezani s proizvodnjom podataka o EDP-u. Na razini EU-a EDP je prepoznat kao snažan mehanizam za poboljšanje kvalitete podataka o nacionalnim računima. Kontinuitet vremenskih serija ima prioritet u nacionalnim računima, pa stoga i u GFS-u. Kao rezultat takve politike, podaci GFS-a usklađeni su tijekom vremena i sve su promjene ugrađene u planirano objavljivanje podataka nacionalnih računa, redovito u rujnu/listopadu svake godine. Za nefinancijske račune države postoje usklađene serije godišnjih i tromjesečnih podataka GFS-a za opću državu od 1999. nadalje. Sve tromjesečne revizije provode se jednakom učestalošću kao revizije godišnjih podataka. Revizija podataka opće države provodi se dvaput na godinu, u

ožujku/travnju i u rujnu/listopadu. Revizija u travnju provodi se za notifikacijsko razdoblje za EDP (t-4, t-3, t-2 i t-1). U skladu s tim, tromjesečni računi države (ESA T25) revidiraju se za svih 16 tromjesečja (godine EDP notifikacije). Konačna sektorska klasifikacija izvještajnih jedinica koje utječu na Travanjsku notifikaciju provodi se u veljači godine t za godinu t-1. Obično se u ožujku/travnju ne provodi revizija povijesnih podataka.

Velike revizije koje utječu na B.9 i B.9f redovito se provode u rujnu/listopadu jer su neki izvori podataka dostupni samo za drugu EDP notifikaciju. Revizije u rujnu/listopadu uključuju moguće metodološke promjene, poboljšanje kvalitete izvora podataka, reklasifikaciju jedinica i ispravljanje pogrešaka. Konačna sektorska klasifikacija izvještajnih jedinica za Listopadsku notifikaciju za EDP mora se odrediti do srpnja, uključujući revizije na temelju testa tržišnosti i drugih kriterija sektorizacije. Revizija podataka za Listopadsku notifikaciju provodi se za sva notifikacijska razdoblja za EDP, kao i za sve primjenjive povijesne godine. Tromjesečni računi države revidiraju se u listopadu za sva primjenjiva tromjesečja (notifikacijsko razdoblje za EDP i povijesne godine).

Podaci o računima države konzistentni su u tablicama ESA-e 2010 koje sadržavaju podatke o EDP-u i GFS-u te se redovito dostavljaju Eurostatu i uglavnom se objavljuju na nacionalnoj razini.

U izvješću EDP za travanj 2025. podaci su revidirani za tri notifikacijske godine (2021. – 2023.) u skladu s revizijskom politikom.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.4. Desezoniranje

Nije primjenjivo.

3. Pravodobnost i poštivanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

Podaci nacionalnih računa i podaci o javnom dugu i deficitu trebali bi korisnicima biti dostupni koliko god je moguće pravodobno, uzimajući u obzir učestalost podataka (godišnje, polugodišnje ili tromjesečno), vrstu podataka te odgovarajuću ravnotežu između točnosti i pravodobnosti. Program prijenosa podataka prema ESA-i 2010 definira potrebnu pravodobnost za sve tablice nacionalnih računa.

Podaci o javnom dugu i deficitu objavljuju se polugodišnje (u travnju i listopadu), dakle, svakih šest mjeseci u skladu s rokovima transmisije i objavljivanja Eurostatovih podataka.

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pravodobnost prvih rezultata jest T + 112.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv.

3.2. Poštivanje rokova objavljivanja

Nije primjenjivo.

3.2.1. Poštivanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Pokazatelj nije primjenjiv.

4. Pristupačnost i jasnoća

Podaci se objavljuju nacionalno, na službenim stranicama Državnog zavoda za statistiku te na službenim stranicama Eurostata i korisnicima su dostupni u opsegu i formatima koji su prilagođeni potrebama korisnika. Dodatna objašnjenja podataka korisnici mogu tražiti na zahtjev.

4.1. Priopćenja

Podaci se objavljuju dva puta na godinu, u travnju i listopadu u redovitim Priopćenjima Državnog zavoda za statistiku. U 2025. to su Priopćenja NR-2025-4-1-1 i NR-2025-4-1-2.

4.2. Mrežna baza podataka

Podaci o javnom deficitu i dugu prilagođeni su za objavljivanje u mrežnim bazama podataka Eurostata te su nacionalno dostupni na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku, a pristup podacima omogućen je putem nekoliko poveznica.

4.3. Pristup mikropodacima

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su [Pravilnikom o uvjetima i načinu pristupa i korištenja povjerljivih statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku za znanstvene svrhe](#) (NN, br. 5/23.).

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Državni zavod za statistiku objavljuje proračunski manjak (deficit) i razinu duga opće države iskazane u Izvješću o prekomjernome proračunskome manjku (deficitu) i razini duga opće države (travanjsko i listopadsko Izvješće) prema metodologiji Europskog sustava nacionalnih i regionalnih računa (ESA 2010) i Priručniku o deficitu i dugu opće države.

Dodatna metodološka objašnjenja dio su svakoga objavljenog Priopćenja, kao i relevantna metodologija koja se primjenjuje pri izradi Izvješća.

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Asimetrija toka zrcalnih statistika

Zrcalna statistika između zemalja predmet je proučavanja Eurostata. S vremenom ova problematika sve više dobiva na važnosti.

5.2. Usporedivost u vremenu

Usporedivost statistike javnog duga i deficita tijekom vremena odnosi se na dosljednost podataka u različitim razdobljima, što omogućuje analizu trendova i dugoročnih fiskalnih kretanja. Ta usporedivost osigurava se korištenjem ujednačenih metodoloških okvira, tj. metodologije ESA 2010 i Priručnika o javnom dugu i deficitu te metodoloških izmjena koje nastaju zbog revidiranja računovodstvenih pravila ili izvanrednih ekonomskih okolnosti.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Vremenske serije statistike javnog deficita i duga općenito su dosljedne i usporedive tijekom vremena zahvaljujući stabilnim metodološkim okvirima i standardiziranim računovodstvenim pravilima. Ipak, u određenim situacijama mogu nastati prekidi, primjerice zbog nedostupnosti podataka u određenim godinama. Takvi prekidi obično su rijetki i jasno dokumentirani kako bi se postignula točnost u analizi i njezin kontinuitet.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv.

6. Trošak i opterećenje

6.1. Trošak

Nije primjenjivo.

6.2. Opterećenje

Nije primjenjivo.